

ה"ת 687/03/19 - מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ נגד מדינת ישראל, אבו זינה

בית המשפט לתעבורה מחוז מרכז פתח תקווה

ה"ת 687-03-19 מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה ארז נוריאלי
מבקשת מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ
נגד מדינת ישראל
משיבה משיב 2 אבו זינה

החלטה

1. לפני בקשה להחזרת תפוס (להלן: "**הבקשה**") לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט-1969 (להלן: "**הפקודה**").
2. ביום 13.2.18 אירעה תאונה קטלנית בכביש 6 בה קיפחו את חייהם 3 חיילי צה"ל. בתאונה הייתה מעורבת משאית מ.ר. 2907476 (להלן: "**המשאית**" או "**התפוס**"), בה נהג הנאשם (להלן: "**המשיב 2**") שכיר בחברת "מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ" (להלן: "**המבקשת**") שהינה בעלת המשאית.
3. נגד המשיב 2 הוגש כתב אישום בגין עבירת גרם מוות ברשלנות, המשאית, בגינה הוגשה הבקשה שלפני, משמשת כראיה בהליך הפלילי (תיק גמ"ר 4698-07-18 מד"י נ' אבו זינה) המצוי בשלב שמיעת ההוכחות ובמהלכה של פרשת התביעה. בעת הזו, טרם הסתיימה חקירת עד התביעה הבוחן. לצורך שמיעת יתר ראיות התביעה נקבעו עוד 8 דיונים, כאשר האחרון בהם קבוע ליום 29.6.20.

הליכים קודמים:

4. ביום 3.3.19 הגישה המבקשת לראשונה בקשה להחזרת המשאית. לדבריה, הרכב חיוני לצרכי החברה ולפיכך נגרמים למבקשת נזקים כלכליים משמעותיים עקב תפיסתו. עוד הוסיף ב"כ המבקשת, כי לא נטען על ידי המשיב 2 לכשלים טכניים למשאית, אלא כי התאונה נגרמה בשל סיבות אחרות. המאשימה (להלן:

"המשיבה" התנגדה בעבר להחזרת המשאית, בטענה כי המשאית משמשת ראייה משמעותית בהליך בו טרם תוחמה גדר המחלוקת.

5. בדיון מיום 17.4.19 טענה המשיבה כי המשאית משמשת כראיה, ונדרשת לצורך חילוט או הוכחת טענות שאינן ידועות בעת הזו. ב"כ המשיב 2 התנגד להשבת המשאית כיוון והמשאית טרם נבדקה על ידי מומחה, וביקש ארכה לצורך גיבוש קו הגנה.

6. בדיון מיום 10.6.19 הסתבר כי המשאית טרם נבדקה. ב"כ המשיב 2 התנגד נחרצות להשבת המשאית לידי בעליה וטען כי המשאית נחוצה לצורך הוכחת טענותיו לאופן התרחשות התאונה. בהחלטת מיום 10.6.19 קבעתי כי נוכח חומרת העבירות המיוחסות למשיב 2, כמו גם השלב הדיוני בו היה אז מצוי התיק, טרם בשלה העת להורות על השבת התפוס, וקבעתי מועד נוסף לדיון על מנת לעקוב אחר מצב הדברים.

7. ביום 30.6.19 נדחה ערר על החלטתי הקודמת הדוחה את הבקשה להחזרת המשאית, בבית משפט המחוזי מרכז (כבוד השו' עידו דרואן בבע"ח 45200-06-19). שם נקבע כי: **"מול זכותה של החברה המבקשת להנות מקניינה עומדת זכותו הנטענת של הנאשם, המשיב 2, להגנה מלאה במסגרת ההליך הפלילי לרבות האפשרות של בדיקת המשאית על ידי מומחה לאחר שמיעת ראיות התביעה והכל - כאשר אנו זוכרים שאין חקר לתבונת סנגור מוכשר"** (ההדגשה אינה במקור, א.נ.).

8. בערר שהוגש על החלטת בית המשפט המחוזי, קבע בית המשפט העליון: **"בית המשפט המחוזי קבע כי נערך איזון הולם בין הזכות הקניינית של המבקשת לבין זכותו של המשיב לפעול להגנתו בהליך הפלילי שמתקיים נגדו. בקביעתו היה בית המשפט ער לקשיים שאותם מעלה המבקשת בבקשתה, וחרף זאת קבע כי יש לתת למשיב את האפשרות לערוך בדיקת מומחה לרכב לאחר שמיעת ראיות התביעה, בייחוד על רקע חומרת העבירות המיוחסות לו... סופו של דבר, סבורני, כי אין מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. אכן חלוף הזמן מעת שנתפס הרכב הוא שיקול בעל משקל, אך עם זאת בנסיבות המקרה כפי שפורטו לעיל בתמצית, אין בעובדה זו כשלעצמה כדי להצדיק את קבלת הערר ב"גלגול שלישי"**. (ההדגשה אינה במקור, א.נ. בש"פ 4568/19 מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 07.07.2019)).

9. בדיון שנערך ביום 8.9.19 שבתי וקבעתי כי אין לקבל את הבקשה להחזרת התפוס בעת הזו, על אף קיומה של פגיעה ממשית בזכות הקניין של המבקשת, וזאת עקב חשש לפגיעה בזכויותיו של המשיב 2, בקו הגנתו ובזכותו להליך הוגן.

טענות הצדדים:

10. ביום 23.7.20 הוגשה הבקשה שלפני, בקשה נוספת, שלישית במספר, להשבת המשאית לבעליה.
11. לטענת המבקשת, משך זמן רב לא נעשה דבר והמשאית עומדת כאבן שאין לה הופכין. לפיכך יש להשיבה נוכח פגיעה כלכלית מתמשכת, וחלוף הזמן, אשר עומד על למעלה מ-30 חודשים (ר' פירוט הפגיעה הכלכלית המשמעותית כפי המפורט בסעיפים 17-23 לבקשה). עוד נטען, כי במשך חודשים רבים המשאית תפוסה על אף שלא חלה כל התקדמות ממשית בהליך המשפטי. המבקשת עתרה לקביעת חלופה לתפיסת המשאית.
12. בתגובה לכך, ביום 27.7.20 הציעה המשיבה מתווה להשבת המשאית, לפיו המשאית תוחזר בכפוף להצהרת המשיב 2 כי המשאית נבדקה על ידי מומחה מטעמו וכי לא תועלה טענה לפגיעה ראייתית נוכח השבת המשאית למבקשת. עוד הוצע, לקצוב את משך הזמן לבדיקת המשאית.
13. ב"כ המשיב 2 חזר על טענותיו לזכות המשיב 2 להליך הוגן ובפועל התנגד לכל מתווה או הצעה שתאפשר השבת המשאית לבעליה.
14. בדיון מיום 7.9.20 חזר ב"כ המשיב 2 על טיעוניו ומסר כי יוכל לשקול השבת המשאית לאחר סיום העדת הבוחן, אך הדגיש כי ישנם בוחנים נוספים שעדותם צריכה להישמע. בהקשר זה חשף את טענת ההגנה בהקשר לאופן התרחשות ולנקודת האימפקט בין הרכבים, כאשר לדבריו הגנתו של המשיב 2 תלויה בממצאים הקיימים לטענתו במשאית, המראים, כי התאונה הייתה בלתי נמנעת ולא נגרמה עקב מעשיו או רשלנותו של המשיב 2. נוכח כך נטען, כי תפיסת המשאית קריטית לצרכי הגנתו, והשבתה עלולה לפגוע בהגנתו של המשיב 2 פגיעה אנושה.

דין והכרעה

15. ס' 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש) תשכ"ט-1969 (להלן: "**הפקודה**") קובע: "**רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.**"
16. התנאים החלופיים לתפיסתו של חפץ בידי שוטר תקפים במקרה וקיים יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה

עבירה, או עומדים לעבור עבירה, או שהיווה אמצעי לביצועה, או אם הוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה וכן אם החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה.

17. ככלל, משנתפסו החפצים, רשאי המבקש לבקש את השבתם מכוח סעיף 34 לפקודה: **"על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לעניין מסוים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות חפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שורה בית המשפט - הכול בתנאים שייקבעו בצו".** בית המשפט מוסמך להורות על השבתם או המשך החזקתם, ורשאי הוא להתנות את ההשבה בתנאים שיקבע.

18. תכליות התפיסה נחלקות לשלוש: תכלית מניעתית - באשר לחפץ שעלול לשמש לביצוע עבירה (רע"פ 1792/99 גאלי נ' **משטרת ישראל**), תכלית ראייתית - באשר לחפץ שעשוי לשמש כראיה בהליך המשפטי ותכלית של חילוט - באשר לחפץ בו נעשה שימוש לצורך עבירה, או חפץ שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצוע (רע"פ 7600/08 **אברם נ' מדינת ישראל**). בנוסף לכך, בהתאם לסעיף 39(א) לפקודה, ניתן לחלט כל חפץ שנתפס, גם ככלי ענישה והרתעה.

19. בעניין זה נקבע בבש"פ 342/06 **חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (לא פורסם, [פורסם בנבו], 12.3.06) כי קיימת חשיבות להגדרת מקור הסמכות לתפיסת החפץ מבין החלופות לעיל, וזאת לצורך בחינה האם ובאלו תנאים יש לשחרר את התפוס:

"כל אחת מן החלופות האמורות עשויה לשמש מקור נפרד לתפיסת חפץ, וכל אחת משקפת תכלית המיוחדת לה, אשר לשם השגתה נעשה שימוש בסמכות. איתורה של החלופה הרלבנטית, שלשם השגתה נתפס החפץ, חשובה לא רק לצורך בחינת השאלה האם המשטרה השתמשה כראוי בכוח הנתון בידיה, אלא גם לצורך התחקות אחר התנאים הראויים לצורך שחרור החפץ והחזרתו לבעליו בתקופת הביניים שבין מועד התפיסה לבין סיום הליכי החקירה או המשפט".

20. בענייננו, לתפיסת המשאית במקרה שלפני תכלית מרכזית אחת: שימוש בתפוס כראיה בהליך משפטי בשל עבירה שבוצעה. עוד נקבע, כי: **"לגורמי אכיפת החוק סמכויות לפעול כנגד אדם בטרם הכרעה משפטית בדבר אחריותו הפלילית. כאן עולה שאלת האיזון הראוי בין מידת הפגיעה ההכרחית בנחקר או בנאשם לצורך השגת תכליות הנעוצות באינטרס הציבורי, לבין זכותו של אדם לממש את זכויות היסוד הנתונות לו בטרם הוכרע דבר אחריותו הפלילית: הזכות לחירות האישית והזכות לקניין. יש לבחון האם**

מתקיימת עילה להמשך תפיסת החפץ בידי המשטרה, ואם כן האם ניתן הגשים את תכלית התפיסה באמצעות שחרור החפץ בכפוף להגבלות מידתיות שתגשמה את התכלית הטמונה בתפיסה, בד בבד עם מיתונה והחלשתה של הפגיעה בזכות הקניין של האדם".

21. שומה על בית המשפט להכריע בסוגיה תוך איזון בין האינטרסים השונים העומדים על הכף, בצירוף נסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה. נסיבות אלה אפשר שתהיינה קשורות לחומרת התיק ולערך הראייתי של התפוס **(בעניין זה ר' למשל: בשפ 4073/13 אילנה ראדה נ' מדינת ישראל)**.

22. מן הכלל אל הפרט: ב"כ המשיב 2 טען כי אינטרס המשיב 2 וזכותו להליך הוגן גוברים על זכותה של המבקשת להשבת המשאית לרשותה. ברי, כי החזקת המשאית כרוכה בפגיעה בזכות הקניין של המבקשת, זכות המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. החזקתה אף פוגעת בזכות המעוגנת בחוק יסוד: חופש העיסוק. עם זאת, יש לזכור כי זכות הקניין אינה מוחלטת ועל בית המשפט לאזן בין ההגנה על זכות קניין המבקשת אל מול האינטרס הציבורי העולה ממטרות התפיסה (ר' בעניין זה: ה"ת (שלום נצ') 4050-06-15 **מדינת ישראל נ' קומפוסט שלוחות**).

23. למרבה הצער, נמנע ב"כ המשיב 2 מלהשיב תשובה ברורה לבית המשפט מדוע יש צורך דווקא בהחזקת המשאית בידי המאשימה, על כל המשתמע מכך, ומדוע לא ניתן לבדוק את המשאית, לצלמה, לתעד מצבה ולהכין חוות דעת מומחה מטעם ההגנה על בסיס נתונים קיימים חלף המשך ההחזקה בפועל. מאידך, המבקשת לא הוכיחה הנזקים שנגרמו בפועל, והסתפקה בהעלאת טענות כלליות. כך למשל, לא הוברר, האם העובדה שבתקופת נגיף הקורונה עת המשק הושבת ונפח פעילות העסק קטנה, אין בידי החברה אפשרות להשתמש במשאית אחרת קיימת לספק צרכי העסק. לא הוצגו כל נתונים ממשיים על נפח פעילות העסק וחיוניות המשאית התפוסה להמשך פעילות העסק. כמו כן לא הוגשו מסמכים חשבונאיים המעידים על עוצמת הפגיעה הכלכלית במבקשת.

24. תפיסת הרכב התבצעה כחלק מהחקירה הפלילית שנפתחה נגד המשיב 2, ובמהלך הדיונים שלפני התבררה נקודת המחלוקת בהליך העיקרי הנוגעת לנקודת האימפקט בין הרכבים המעורבים, וכפועל יוצא מכך התבררה תכלית המשך החזקת התפוס בידי המשיבה.

25. בבש"פ 498/01 **עמ"ש נ' מדינת ישראל** התוותה כב' השופט דורנר את הפרמטרים הנדרשים על מנת לאזן באופן ראוי בין האינטרסים המנוגדים. התרשמתי מקיומה של עילה נמשכת לתפיסת המשאית (ר' בעניין זה בבש"פ 555/07 **יחיא נ' מדינת ישראל**, בבש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל**).

26. ברע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל, נקבע: "ומכאן עשויה שתילמד חובה המוטלת על המשטרה - ועל בית המשפט בשיבתו לביקורת על מעשי המשטרה - לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המשטרה אינו פוגע בבעלים במידה העולה על הנדרש. לשון אחר: שומה עליו על בית המשפט לבדוק ולמצוא אם קיימת חלופה אשר תשיג את תכלית "מעצרו" של הנכס, אך פגיעתה בבעל הזכות בנכס תהא פחותה מן הפגיעה בו אם תמשיך המשטרה ותחזיק בנכס". בשינויים המחויבים, יפים הדברים אף למקרה שלפני.

27. בה"ת (שלום נצ') 25418-01-19 אסף ליס ניהול צי" רכב ותחבורה בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.03.2019) הוגשה בקשה לפי סעיפים 33 ו-34 לפקודה להשבת תפוס - רכב שבבעלות המבקשת, הטוענת כי היא החכירה את הרכב לנהג שביצע באמצעותו עבירת שוד וניסיון חטיפה. לטענת המבקשת, איזון בין האינטרס הציבורי שבתפיסה לבין זכות הקניין של בעל התפוס מחייב את החזרת התפוס באמצעות "חלופת תפיסה". בית המשפט דחה את הבקשה להחזרת התפוס וקבע: "בענייננו, אמנם התאגיד המבקש, שהוא לטענתו הבעלים של רכב, אינו נאשם בתיק הפלילי; אולם מדובר ברכב העתיד להוות ראיה מרכזית, בתיק שוד וניסיון חטיפה; הרכב הוא נכס בעלי אופי עסקי עבור המבקשת ולא נכס בעל אופי אישי עבורה, ולא נטען כי אי השבתו משמעה קריסת העסק; כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר 2018, כך שאף אם חלוף זמן ארוך באופן קיצוני עשוי להצדיק שחרור תפוס הנדרש כראיה, בענייננו ממילא טרם חלפה תקופה שכזו".

מן הכלל אל הפרט:

28. עיינתי בבקשה, בתגובה לה ובמסמכים המצורפים. מדובר במשאית באמצעותה - לכאורה - בוצעה עבירה. המשאית משמשת כראיה מרכזית בהליך פלילי המתנהל כנגד הנאשם. הליכי החקירה הסתיימו והוגש כתב אישום. ההליך העיקרי (גמ"ר 4698-07-18 מד"י נ' אבו זינה) מצוי בעיצומו של שלב ההוכחות וטרם הגיע לסיומו. למעשה התקיימו 6 דיוני הוכחות, בהן החלה, אך טרם הסתיימה, עדותו של הבוחן, ונקבעו 8 דיוני הוכחות נוספים, כאשר האחרון בהם קבוע ליום 29.6.21.

29. שקלתי את הפגיעה בזכויות המבקשת הנלווית להחזקת המשאית, בעיקר לאור פרק הזמן הממושך שחלף מעת תפיסתה. כמו כן שקלתי את חומרת העבירות המיוחסות למשיב 2 ואת התכלית הראייתית הדורשת את המשך התפיסה, כלומר, הכוונה לעשות שימוש במשאית כראיה בהליך הפלילי, ולתמוך באמצעותה את טענת ההגנה המרכזית של המשיב 2.

30. בתגובת המשיבה לבקשה שלפני, הוצע מתווה על ידי המאשימה לפיו המשאית תוחזר בכפוף להצהרת המשיב 2 כי מומחה מטעמו בדק את המשאית ולא תועלה כל טענה לקושי ראייתי עקב החזרת המשאית. עוד הוצע לקצוב את הזמן למתן הצהרה זו. שמעתי את טענות ב"כ המשיב 2 ועמדתי (ר' פרוט' הדיון מיום 7.9.20 עמ' 15 ש' 11). עוד לקחתי בחשבון את הימשכות ההליך בין היתר עקב תקופת נגיף הקורונה.

31. כפי שפורט לעיל, בערעור על החלטתי בבקשה להחזרת המשאית, קבע בית המשפט העליון כי המשאית תוחזר למבקשת לאחר שמיעת ראיות התביעה ולאחר מתן הזדמנות למשיב 2 לערוך בדיקות למשאית: **"בית המשפט המחוזי קבע כי נערך איזון הולם בין הזכות הקניינית של המבקשת לבין זכותו של המשיב... וחרף זאת קבע כי יש לתת למשיב את האפשרות לערוך בדיקת מומחה לרכב לאחר שמיעת ראיות התביעה, בייחוד על רקע חומרת העבירות המיוחסות לו"** (ההדגשה אינה במקור, א.נ. ר' בש"פ 4568/19 מחצבות והשקעות אלעולה בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 07.07.2019)).

32. על אף חלוף הזמן והימנעותו של המשיב 2 ממתן הסבר לשאלות, מדוע לא נבדקה המשאית על ידי מומחה מטעמו עד כה, מדוע לא ניתן לתעד מצבה באמצעים טכנולוגיים ולהכין חוות דעת מומחה מטעם ההגנה, סבורני כי טרם בשלה העת להורות על קבלת הבקשה.

33. בנסיבות מקרה זה, דעתי היא כי יש לשוב ולבחון את הבקשה להשבת המשאית בתום עדותו של בוחן התביעה.

34. לאחר מועד זה תישקל בחיוב הצעת המשיבה והמתווה המוצע, לפיו יוכל ב"כ המשיב 2 לבדוק את המשאית, לצלמה, לתעד מצבה לרבות נזקיה ולהצטייד בחוות דעת מומחה מטעמו לצורך הוכחת טענותיו.

35. כפועל יוצא מהחלטתי זו הבקשה להשבת התפוס - המשאית - בעת הזו, נדחית.

36. שמורה הזכות לב"כ המבקשת לשוב ולהגיש בקשתו בתום עדותו ולאחר חקירתו הנגדית של הבוחן מטעם המאשימה.

37. המזכירות תעביר החלטתי לידיעת הצדדים.

38. זכות ערר כדין.

ניתנה היום, ד' חשוון תשפ"א, 22 אוקטובר 2020, בהעדר
הצדדים.